

Pozitivan primjer saradnje koja unapređuje odnos zdravstvenih radnika prema pacijentima koji su osobe s invaliditetom

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini

Bosna i Hercegovina je Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom UN i Opcioni protokol ratificirala u martu 2010. godine i time preuzela obavezu da osobama s invaliditetom na cijeloj teritoriji države, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, omogućiti i osigura puno poštovanje i uživanje njihovih ljudskih prava.

Monitoring prava osoba s invaliditetom u BiH

Organizacija MyRight, bivša SHIA, od 2009. godine u BiH sprovodi program unapređenja znanja i vještina i osoba s invaliditetom organizacija osoba s invaliditetom (OOSI) s ciljem samostalnog i efikasnog zagovaranja za bolji položaj i ostvarivanja prava osoba s invaliditetom.

Zahvaljujući ovom programu, pet koalicija organizacija osoba s invaliditetom¹ koje djeluju na području pet regija u Bosni i Hercegovini: Bijeljina, Doboj, Tuzla, Mostar i Sarajevo sprovele su opsežan monitoring ljudskih prava, kojije urađen 2012-2013 i njegovi nalazi su sadržani u prvom Alternativnom izvještaju o primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom koji je objavljen 2014. godine. MyRight je koordinirao procesom monitoringa ljudskih prava osoba s invaliditetom, koje su sprovele pomenute koalicije, koristeći DRPI metodologiju holističkog monitoringa (DRPI -Međunarodna promocija prava osoba sa invaliditetom www.drpi.research.yorku.ca) koja je razvijena na Univerzitetu York u Kanadi od strane akademske zajednice -stručnjaka za istraživački proces i ljudska prava i predstavnika osoba s invaliditetom.

Rezultat monitoringa primjene Konvencije o pravima osoba s invaliditetom UN u BiH

Rezultati monitoringa su ukazali da su među ključnim problemima za osobe s invaliditetom danas u BiH nemogućnost učešća osoba s invaliditetom u društvenim aktivnostima koje su uobičajene za sve prosječne građane, među kojima je i posjeta doktoru, odnosno zdravstvenoj ustanovi i dobijanje kvalitetne zdravstvene usluge. Usljed nepristupačnosti okoline, informacija, komunikacije i usluga ali i zbog toga što zdravstveni radnici nisu upoznati sa pravima osoba s invaliditetom jer država nema strategiju za podizanje svijesti javnosti i promociju ljudskih prava osoba s invaliditetom, naročito među uposlenicima javnih službi, osobe s invaliditetom se suočavaju sa problemima prilikom posjeta zdravstvenim ustanovama i kontakta sa zdravstvenim radnicima.

Projekt Konkretna inkluzija osoba s invaliditetom u zdravstvo u BiH

Kako bi prevazišli probleme s kojima se osobe s invaliditetom suočavaju u sektoru zdravstva, MyRight u saradnji sa pet pomenutih koalicija organizacija osoba s invaliditetom pokreće projekt Konkretna inkluzija osoba s invaliditetom u zdravstvo u BiH. Aktivnosti projekta su usmjerene na poboljšanje ostvarenja prava osoba s invaliditetom u oblasti zdravstva. S ciljem prikupljanja činjenica s terena na početku projekta urađen je monitoring pristupačnosti zdravstvenih ustanova na područjima na kojima djeluju koalicije. Rezultati monitoringa su ukazali da ne postoji zdravstvena ustanova potpuno pristupačna osobama s invaliditetom jer koncept pristupačnosti uključuje pored fizičke pristupačnosti i pristupačnost transporta, i pristupačnost usluga, informacija i komunikacije.

1

Koalicija organizacija osoba s invaliditetom Grada Bijeljine "KOLOSI"

Koalicija organizacija osoba s invaliditetom regije Doboj

Koalicija organizacija osoba s invaliditetom Hercegovačko-neretvanske županije/kantona „Zajedno smo jači“

Koordinacioni odbor udruženja osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo

Koalicija organizacija osoba s invaliditetom Tuzlanskog kantona

Saradnje osoba s invaliditetom sa AKAZ-om i ASKVA-om u izradi standarda kvalitete u zdravstvu

Početak projekta počinje i saradnja sa Agencijom za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH AKAZ i Agencijom za sertifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj ASKVA koje su uključile osobe s invaliditetom u reviziju standarda za timove porodične medicine i centre za mentalno zdravlje. Učešće osoba s invaliditetom kroz davanje sugestija i komentara u procesu revizije standarda je vrlo pozitivan pomak u pravcu implementacije Konvencije o pravima osoba s invaliditetom koja obavezuje države potpisnice da uključe osobe s invaliditetom u sve oblasti života i društva. Ova aktivnost takođe doprinosi stvaranju preduslova za poštovanje prava na uživanje najvećeg mogućeg zdravstvenog standarda bez diskriminacije na osnovu invaliditeta.

Brošura za zdravstvene radnike o ophođenju prema osobama s invaliditetom

Još jedna aktivnost projekta Konkretna inkluzija osoba s invaliditetom u zdravstvo u BiH je i izrada Brošure za zdravstvene radnike o ophođenju prema osobama s invaliditetom. Brošuru su izradile osobe s invaliditetom iz pet koalicija iz programa MyRight kako bi upoznali zdravstvene radnike koji u svom poslu dolaze u dodir sa pacijentima – osobama s invaliditetom - o specifičnostima različitih invaliditeta i na taj način unaprijedili njihov rad u odnosu s pacijentima, osobama s invaliditetom. Pored preporuka zdravstvenim radnicima za uspješnu komunikaciju takođe su date i preporuke za pristupačnost usluga, postupaka i informacija i fizičkog okruženja osobama s različitim invaliditetom. Kako je fenomen invaliditeta kompleksan i heterogen sam po sebi, autori brošure nisu imali ambiciju odgovoriti na sve zahtjeve i specifičnosti koji se odnose na svaki oblik invaliditeta nego su se fokusirali na najčešće zastupljene invaliditete. Agencija AKAZ je takođe prepoznala značaj ove publikacije za kvalitet zdravstvene usluge i zadovoljstvo zdravstvenih radnika i pacijenata te su uzeli učešće u izradi ove Brošure koju distribuiraju zdravstvenim radnicima u okviru redovnih edukacija koje sprovode.

Okrugli sto posvećen saradnji organizacija osoba sa invaliditetom iz programa MyRight sa entitetskim agencijama za sertifikaciju i akreditaciju kvalitete u zdravstvu AKAZ iz FBiH i ASKVA iz RS

Na okruglom stolu direktori agencija AKAZ i ASKVA i njihovi saradnici će predstaviti djelatnosti ovih agencija i učesća osoba s invaliditetom u reviziji standarda za timove porodične medicine i centre za mentalno zdravlje. Predstavnici osoba s invaliditetom dr. Belma Goralija ispred osoba s fizičkim/tjelesnim invaliditetom, Jasminka Proho, tumač znakovnog jezika, ispred osoba koje su gluhe i nagluhe, Željko Bajić, novinar i urednik BH radija, ispred osoba koje su slijepe, Vahid Đulović, predsjednik udruženja za pomoć u duševnoj boli Feniks, ispred osoba s mentalnim invaliditetom i Gospova Rađen Radić, generalna sekretarka saveza udruženja Menerali RS, ispred roditelja djece s različitim invaliditetom će predstaviti sadržaj Brošure učesnicima okruglog stola. Na okrugli sto su pozvani zdravstveni radnici UKC Tuzla i drugih zdravstvenih ustanova kao i predstavnici organizacija osoba s invaliditetom s područja Tuzlanskog kantona. Cilj okruglog stola je da doprinese povećanju svijesti o pravima osoba s invaliditetom među zdravstvenim radnicima na način koji garantuje Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom Ujedinjenih nacija, ratifikovana 2010. godine od strane države Bosne i Hercegovine kao i da osobe s invaliditetom kao potencijalne pacijente upozna sa koristima koje nose standardi agencija AKAZ i ASKVA.

Ovaj materijal možete naći na <http://myright.ba/pres-konferencija>